

Теорії, чутки та факти всесвітньої історії

Теорії, чутки та факти всесвітньої історії

Науково-популярне видання

Київ
“Дарунок”
2020

УДК 930.2
Тер35

Матеріали взяті з навчальною метою.
Усі права належать власникам.

Теорії, чутки та факти всесвітньої історії. - К. :
Видавництво «Дарунок». - с.

ISBN 978-966-8602-34-4

У книзі зібрані найцікавіші факти, чутки та теорії історії, які
хвилювали людей з початку 20 століття. Кожен розворот до-
повнений історичними фотографіями.

ISBN 978-966-8602-34-4

© Видавництво
“Дарунок”, 2020
© ТОВ “Видавництво
Дарунок”,
оформлення, 2020

Зміст

Теорії, у які смішно вірити. Чи ні?	5
Смерть Гітлера	6
Місячна змова	8
Смерть Кобейна	10
11.08.2001	12
«Paul is dead»	14
Факти, яких немає у шкільних книжках	16
Перша світова	18
Чорнобиль	20
СРСР	22
Голодомор	24
Мартін Лютер Кинг	26
Червоні бригади	28

Теорії, у які смішно вірити. Чи ні?

Теорія про те, що Гітлер інсценував власне самогубство, з'явилася відразу і з часом знаходила все більше й більше прихильників — багато в чому через відмову СРСР розсекретити місце поховання фюрера. Передбачається, що план евакуації був розроблений самим Гітлером ще в 1943 році й реалізований в 1945-му: Гітлер і Єва Браун на літаку дісталися до Іспанії й пересіли на підводний човен, яка доставила їх в Аргентину. Там Гітлер прожив ще 19 років. «Я ґрунтувався на показаннях свідків, які вже після війни бачили прибуття трьох підводних човнів зі свастикою в крихітну бухту Калета-де-лос-Лорос, розташовану в аргентинській провінції Ріо-Негро»

Смерть Гітлера

Теорії та припущення

За свідченнями очевидців, допитаних як радянськими органами контррозвідки, так і відповідними службами союзників, 30 квітня 1945 року в оточеному радянськими військами Берліні Гітлер разом зі своєю дружиною Євою Браун покінчив життя самогубством, попередньо вбивши улюблену собаку Блонді. У радянській історіографії утвердилася точка зору, що Гітлер прийняв отруту (ціаністий калій, як і більшість наклепаних на себе руки нацистів). Однак, за свідченнями очевидців, він застрелився. Існує також версія, згідно з якою Гітлер, взявши в рот і розкусивши ампулу з отрутою, одночасно вистрілив у себе з пістолета (застосувавши, таким чином, обидва знаряддя смерті).

За словами свідків з обслуговчого персоналу, ще напередодні Гітлер віддав наказ доставити з гаража каністри з бензином (для знищення тіл). 30 квітня, після обіду, Гітлер попрощався з особами зі свого найближчого оточення і, потиснувши їм руки, разом із Євою Браун пішов у свої апартаменти, звідки пізніше пролунав постріл. Незабаром після 15:15 (за іншими даними 15:30) слуга Гітлера Хайнц Лінге в супроводі ад'ютанта фюрера Отто Гюнше, Геббельса, Бормана й Аксмана, увійшли в апартаменти фюрера.

Місячна змова

Теорії та припущення

Після чотирьох днів польоту 20 липня 1969 на поверхню Місяця вперше ступила нога людини. Людиною цією був командир корабля Ніл Армстронг, який вимовив фразу, що увійшла в історію: «Маленький крок для людини, але гігантський стрибок для всього людства».

Висадка на Місяць стала першою великою перемогою американців, які сильно відставали від СРСР в космічних перегонах: радянські вчені та інженери раніше встигли вивести першу людину спочатку на земну орбіту (Юрія Гагаріна), а потім і у відкритий космос (Олексія Леонова).

Відтоді на природному супутнику Землі встигли побувати 12 американських астронавтів - і жодного радянського або російського космонавта.

Саме цей факт привів до розвитку однієї з найвідоміших конспірологічних теорій: нібито насправді Ніл Армстронг і Базз Олдрін ніколи не висаджувалися на Місяці, а все фото і відео їхньої висадки - постановка уряду США за підтримки NASA і Голлівуду, щоб оголосити про перемогу в космічних перегонах.

Привід для сумнівів: Сонце - єдине можливе джерело світла на фотографіях з місячної поверхні. Таким чином, все, що знаходиться в тіні, має бути абсолютно чорним. Однак ми ясно бачимо об'єкти в тіні (наприклад, як Базз Олдрін виходить з апарату на зображенні нижче), а значить, десь за кадром заховані освітлювальні прилади.

Пояснення: Помилка пов'язана з першим твердженням. Щоб бачити об'єкти в тіні від Сонця, дійсно необхідні додаткові джерела світла - проте освітлювальні прилади тут ні до чого.

Річ у тому, що Сонце на цих фотографіях - не єдине джерело світла. Сонячні промені відбиваються від поверхні Місяця і розсіюються в усі сторони, підсвічуючи об'єкти, розташовані в тіні.

Тому ми можемо їх бачити.

Привід для сумнівів: На жодному фото чи відео висадки екіпажу ми не бачимо зірок, хоча за відсутності атмосфери вони мають світити навіть яскравіше, ніж на Землі. Очевидно, що знімали у павільйоні.

Пояснення: Коротка витримка. Якби вона була довшою, зірки були б помітні - проте зникли б самі астронавти.

Яскравість та деталізація фотографії залежать від кількості світла, що потрапила на плівку. Якщо його недостатньо, фото вийде темним; якщо дуже багато - занадто освітленим.

Регулювати кількість світла можна двома шляхами: шириною розкриття об'єктива (діафрагма) і часом, протягом якого він залишається відкритим (витримка). Особливо непросто зробити фото, коли передній і задній план сильно відрізняються за ступенем освітленості.

Безпосередньо перед тим, як торкнутися поверхні, модуль спускався зі швидкістю приблизно 15 см в секунду, і посадка в результаті виявилася настільки м'якою, що астронавти навіть не зрозуміли, в який саме момент торкнулися поверхні.

Привід для сумнівів: Прапор США, встановлений астронавтом Баззом Олдріном, майорить, немов на вітрі. Але на Місяці, як уже було відзначено вище, немає повітря - а значить, не може бути вітру. Очевидно, що сцену знімали на Землі.

Пояснення: Повітря на Місяці дійсно немає, тому верхній край прапору утримує горизонтальний стрижень - інакше воно б миттєво обвисло.

Смерть Кобейна

Теорії та припущення

Після смерті легендарного фронтмену Nirvana, приватний детектив Том Грант, якого найняла Кортні Лав (дружина К.Кобейна) виявив низку цікавих фактів, які могли свідчити про те, що хтось хотів змалювати картину самогубства і зробив це майже переконливо.

У Кобейна були виявлені два сліди від ін'єкцій на обох руках; в крові було виявлено вміст слідів введеної дози героїну, що перевищує смертельну дозу втричі (1,52 мг на літр крові). За твердженням медичних експертів, одна смертельна доза героїну вводить людину в кому протягом декількох секунд, та вбиває її ще до того, як вона встигає витягти голку шприца з вени. Людина, у крові якої вже наявні три смертельні дози, напевно чи в змозі покласти шприц та інші допоміжні засоби назад у коробку, взяти рушницю і вистрілити собі в голову (слідством була відновлена саме така послідовність подій). У той же час відомо, що у людей, що зловживають опіатами протягом тривалого часу, організм при звичається до наркотиків. На питання, чи міг Кобейн настільки «звикнути» до героїну, щоб зазначена доза не тільки його не вбила, але навіть не призвела до знепритомлення, двоє з п'яти судмедекспертів, опитаних телекомпанією новин Dateline NBC, відповіли ствердно.

На думку Гранта, передсмертна записка Кобейна, що була під час слідства основним доказом на користь версії про самогубство, не містила прямої вказівки про намір покінчити з життям. Записка не була адресована ні дружині, ні дочці Курта, у записці Курт звертається до своїх фанатів, яким він говорить про те, що полишає музичний бізнес. Останні рядки: «Кортні, не зупиняйся — заради Френсіс, заради її життя, яке буде набагато щасливішим без мене, я люблю вас» — написані з сильнішим натиском, ніж вся записка, і, на думку прихильників версії про вбивство, були додані пізніше іншою людиною. Грантом було опитано четверо експертів-графологів, але тільки один з них прийшов до висновку, що заключні рядки були написані кимось іншим. Решта експертів зійшлися в тому, що наданого матеріалу недостатньо для винесення беззаперечного рішення. Слід зазначити, що всі дослідження проводилися з використанням не оригінального листа, а його ксерокопії.

3) про відбитки пальців

На рушниці, з якої Курт нібито сам вистрілив собі в голову, не було виявлено не тільки «сторонніх відбитків пальців», але і відбитків пальців самого Курта.

4) про дослідження шкіри

На руках Кобейна після проведення експертизи не було виявлено жодних слідів, які б підтверджували те, що він заряджав рушницю або стріляв з неї (мікрочастинки технічного мастила, порошу тощо). Цього факту не було додано до офіційних документів розслідування.

Ієн Галперин і Макс Воллес випустили 1999 року книгу під назвою «Who Killed Kurt Cobain?», в якій вони провели розслідування версії про вбивство, а також взяли інтерв'ю у Тома Гранта. В результаті вони прийшли до висновку, що, хоча для теорії змови і не вистачає вагомих доказів, смерть Кобейна все ще оповита безліччю запитань і не варто було б поспішати із закриттям справи про вбивство. У 2004-му році автори написали ще одну книгу, «Love and Death: The Murder of Kurt Cobain», у якій вони приходять до аналогічних висновків.

Наймасштабніший і відомий в світі терористичний акт, який стався 11 вересня 2001 року

Доказ того, що ця терористична атака є результатом реально спланованої теорії змови виглядають дуже переконливо. Жодних сумнівів. Питання лише в тому, хто ж є замовником. Американський уряд звинуватив Усаму Бен Ладена і терористичну організацію Аль-Каїда. Але прихильники теорії змови звинувачують в події уряд, а точніше Джорджа Буша і його адміністрацію.

• *Джим Дуайер, Кевин Флінн. Вежі-близнюки. Документальний роман, 102 Minutes. The Untold Story of the Fight to Survive inside the Twin Towers*
 Муромов А. И. Катастрофы двух «Боингов-767» и двух «Боингов-757» в США // 100 великих авиакатастроф

11.08.2001

Теорії та припущення

Імовірно, все це було організовано, щоб отримати можливість розв'язати війну на Близькому Сході і дістатися до розташованої там нафти. Звичайно, уряд США повністю заперечує свою причетність, стверджуючи, що подібні заяви дурні і абсурдні.

Але все ж офіційна версія подій, що відбулися залишає занадто багато невирішених питань:

- 1) Куди подівся літак атакував Пентагон?
- 2) Як же так вийшло, що в такому технічно розвиненому місті не знайшлося жодної камери, яка б помітила його?
- 3) Вежі-близнюки були зруйновані тим же чином, яким за допомогою динаміту зносяться старі споруди.
- 4) Як же змогли американці пропустити чотири літака, які настільки сильно відхилилися від маршруту?

Насправді питань набагато більше. І досі ніхто так і не отримав на них різних відповідей. Теорію змови підтримує і заяву адміністрації Буша, зроблене в 1990 році. У той час організація заявила, що для отримання підтримки народу було вирішено влаштувати жахливу подію, таке як Перл Харбор. Так що це може бути далеко не останнім разом, коли уряд атакує своїх власних громадян, щоб отримати з цього якусь користь.

12 жовтня 1969 року провідний детройтської радіостанції WKNR-FM Расі Гібб передав в ефірі екстраординарну звістку про те, що Пол Маккартні мертвий, мертвий з 1966 року, і замінений двійником. Доказ, на думку Гібба, було на очах у всіх. Його можна було чітко почути в текстах пісень і побачити на обкладинках пластинок. Незабаром слух облетів світ, з кожним переказуванням обростаючи все новими і новими подробицями.

Елістер Сук, BBC Culture

«Paul is dead»

Теорії та припущення

Назва цього американського збірки мало на увазі, що в групі відбулися якісь внутрішні зміни; це перший з багатьох дивних альбомів, обкладинки яких наводили на думку про загибель Пола. В альбомі «Бітлз» вчора і сьогодні містяться наступні «докази смерті»: Пол сидить у відкритому валізі, що нагадує по виду труну, - особливо якщо обкладинку повернути на бік.

Деякі назви пісень з альбому асоціюються з автомобільної катастрофою, смертю і облудою - наприклад «Drive My Car» («Веди мою машину»), «Nowhere Man» («Людина, яка ніде»), «Dr. Robert» (« доктор Роберт («)») Act Naturally («Веди себе природно («)). Обкладинка цього альбому - класичний приклад приховування інформації (первісна фотографія бітлів з шматками м'яса і розчленованими ляльками майже в усьому тиражі була заклеєна іншою фотографією). На обкладинці «Бітлз» стоять над могилою (свежеперекопана земля з посадженими квітами і з написом «The Beatles» з них дуже схожа на могилу). Жовті гіацинти складаються в бас-гітару для лівші (Пола). Три травинки на бас-гітарі служать струнами (у бас-гітари 4 струни). Три струни, замість чотирьох положеннях, символізують трьох що залишилися в живих бітлів, що позбулися свого товариша.

Факти, яких немає у
шкільних книжках

Книга: Всесвітня історія
10 клас, автор: Щупак
І.Я., Морозова Л.В.

Перша світова війна
(1914–1918)

1 серпня 1914 р. почалась перша в історії людства світова війна, в яку поступово вступили 34 держави на боці Антанти і 4 держави ворожого їй блоку. Перша світова війна призвела до серйозних політичних, економічних та територіальних змін у більшій частині країн світу і особливо в Європі. Країни Четверного союзу під час війни зазнали нищівної поразки. Припинили своє існування імперії: Німецька, Російська, Австро-Угорська, Османська. На території Європи утворились нові держави: Польща, Чехословаччина, Королівство сербів, хорватів і словенців (з 1929 р. – Югославія), Австрія, Угорщина

Книга: Ладиченко Т.В.
Всесвітня історія; 11 кл.:
Підручн.- К.: А.С.К., 2005.

Перша світова

Теорії та припущення

Цікавою видається теорія, що війну спровокувала Російська імперія, чия розвідка через Белград організувала убивство австрійського вельможі сербськими руками.

Метою було узяти під свою опіку Балкани та інші слов'янські народи, а також захопити Стамбул-Константинополь і морські виходи з Чорного в Середземне море. Якщо це так – то виходить, що і сто років тому Росія була в полоні тих же параноїдальних ідей, що й сьогодні: імперія, панславізм, лідерство у православ'ї.

Теорій багато, та все-таки лишається відчуття, що всі вони хоч і мають раціональне зерно, але певною мірою підігнані вже постфактум. Не такими вже й гострими були суперечності, щоб заради них покласти 10 мільйонів солдат і безліч цивільного населення та перетворити на руїни півконтиненту.

Україна та міжнародні організації: інформаційно-довідкове видання / Павло Клімкін

У ніч з 25 на 26 квітня 1986 р. відбулася аварія на Чорнобильській АЕС, яку вважають найбільшою екологічною катастрофою в історії людства. Під час підготовки до планових ремонтних робіт на четвертому енергоблоці стався вибух, обвалилися дах і стіни реакторного відділення, що в цілому призвело до викиду радіоактивних речовин в атмосферу. За підрахунками спеціалістів, аварія на Чорнобильській АЕС за викидом радіоактивних речовин у 90 разів перевищувала вибух атомної бомби у Хіросімі в 1945 р. Проте інформацію про катастрофу ретельно приховували від населення. Перші попередження про шкідливість радіоактивних викидів з'явилися лише на дев'ятий день після аварії.

Книга: Ладиченко Т.В.
Всесвітня історія: 11 кл.:
Підручн.- К.: А.С.К., 2005.

Чорнобиль

Теорії та припущення

Численні обставини аварії на Чорнобильській АЕС (1986) дозволяють відкинути - як неспроможну - офіційну версію її причини. З одного боку, - неймовірно, щоб досвідчений персонал зміни не міг запобігти вибуху реактора, адже негативна ескалація параметрів АЗ при 4-х «звичайних» аварійних ситуаціях розвивається досить повільно, щоб в реальному часі не встигнути вжити всіх необхідних заходів для зупинки енергоблоків. У той же час абсолютно очевидна надуманість офіційною версією про ланцюжок «Фатальних помилок персоналу». Вся справа - в незвичайності самої аварійної ситуації, не передбаченої ніякими інструкціями.

Автор обґрунтовує сейсмотектонічну версію причини аварії на 4-му енергоблоці ЧАЕС. У зв'язку з цим наведемо істотні вихідні факти: історичні, геолого-географічні, геоморфологічні, метеорологічні, феноменологічні, наглядіві.

Барковський Євгеній

1962-1964 рр. лишились у пам'яті трудящих СРСР як роки внутрішнього безвладдя і наростання напруженості. Погіршилося продовольче постачання. У 1962 р. сталося значне підвищення цін на продовольчі товари - на 25-40%. Це викликало невдоволення широких верств населення.

Восени 1963 р., в десяти роковини обрання Хрущова першим секретарем ЦК, у країні виник дефіцит хліба, що призвело до паніки серед населення. Вихід із ситуації було знайдено: термінова закупівля зерна за кордоном і використання стратегічних запасів, впровадження талонів на хліб (уперше після скасування продовольчих карток 1947 р.). Авторитет Хрущова у суспільстві різко падав. Відставка першого секретаря ЦК КПРС, голови Ради Міністрів СРСР стала неминучою.

Книга: Ладиченко Т.В.
Всесвітня історія: 11 кл.:
Підручн.- К.: А.С.К., 2005.

СРСР

Теорії та припущення

Так чому ж розпався Радянський Союз?

Чому розпався Радянський Союз? Якщо для звичайного жителя будь-якої з колишніх радянських республік відповідь на це запитання буде досить проста – «Горбачов розвалив», то для професійних істориків однозначної відповіді немає. І бути не може. Й не тому, що їм так хочеться.

Доступ до маловідомих документів, особистого листування політиків, свідчення наближених до керівництва СРСР осіб і безліч інших джерел дають вченим стільки матеріалу, що з нього можна виліпити не одну наукову теорію. Тому й не дивно, що в пресі час від часу з'являються теорії і про американську спецоперацію по руйнуванню Радянської «імперії зла», і про змову всередині країни, і, навіть, про вплив надприродних сил

Україна ХХ століття / Смолій Валерій

У багатьох районах кампанію із сівби й збору врожаю в 1932 р. було фактично зірвано. Із червня до жовтня 1932 р. у колгоспів та одноосібників було відібрано 132 млн пудів хліба (половину плану). 7 серпня 1932 р. ВУЦВК і РНК СРСР прийняли постанову «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів і кооперативів та про зміцнення суспільної (соціалістичної) власності». Згідно з нею розкрадання майна колгоспів прирівнювалося до розкрадання державного майна й каралося розстрілом, а за «пом'якшуючих обставин» — позбавленням волі на строк щонайменше десять років. За жменю зерна, принесеного з поля, селянин отримував повний строк у концтаборі. За рік дії постанови було засуджено 54 тис. осіб, із них 2 тис. — до вищої міри покарання. РНК УСРР ухвалила застосувати судові репресії щодо одноосібників за нездачу хліба.

Із метою «виправлення» ситуації із хлібозаготівлею восени 1932 р. в Україну було направлено надзвичайну хлібозаготівельну комісію на чолі з головою РНК СРСР В. Молотовим.

Голодомор

Теорії та припущення

За роки незалежності в Україні та за її межами провели чимало досліджень та написали багато праць, присвячених Голодомору, але спірних питань, через які ламають списи науковці, не поменшало.

Запеклі дискусії точаться навколо кількості загиблих (причому одні дані можуть відрізнитися від інших у кілька разів), різні теорії виникають щодо причин Голодомору, а також щодо його наслідків. Справжні міфи виникають навколо історій про канібалізм тих часів.

ВВС Україна підбрала кілька останніх досліджень та теорій науковців, присвячених найбільш обговорюваним аспектам Голодомору 1932-1933 рр.

Друга версія: Білоконь Сергій

Мартін Лютер Кінг (1929–1968) — американський баптистський проповідник, «правозахистник, борець за расову рівність. Лауреат Нобелівської премії миру (1964). Учасник та організатор акцій на захист громадянських прав афроамериканців.

З підручника *всесвітньої історії за 11 клас* П.Полянського, 2019 р

Мартін Лютер Кінг

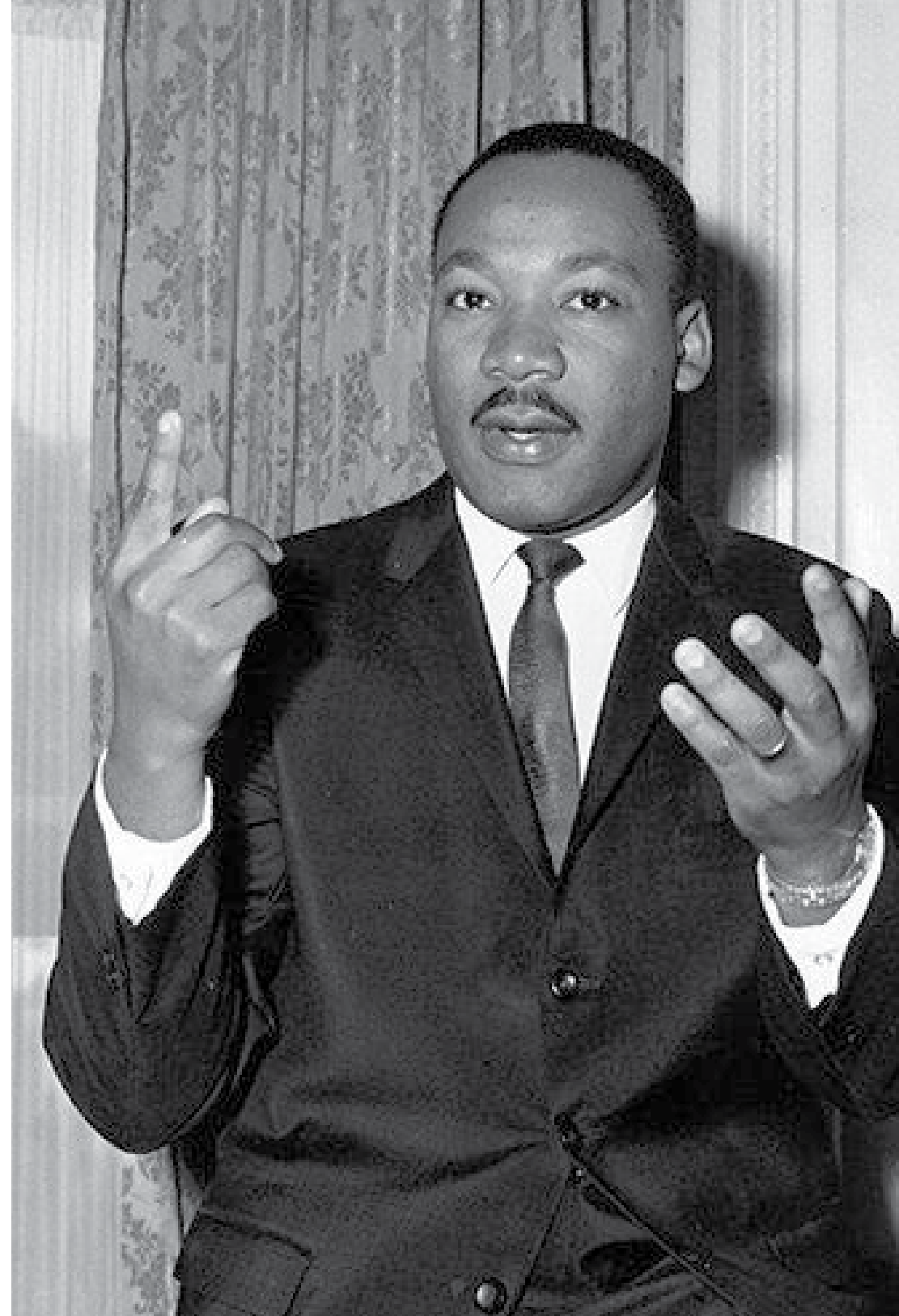
Теорії та припущення

Історики вже багато років знають, що американська і світова ікона боротьби за цивільні права Мартін Лютер Кінг був невірний своїй дружині. Однак, судячи з останніх архівних вишукувань відомого біографа Кінга Девіда Гарроу, який отримав можливість ознайомитися з раніше невідомими документами ФБР, мова йде про справжній сексуальний скандал,

Величезний архів документів, недавно розсекречений ФБР, у деталях розкриває історію відносин Кінга з десятками жінок, коли він подорожував країною по країні, борючись із расовим нерівністю. Згідно з новими даними, отриманими Гарроу й опублікованими їм у кінці травня, Мартін Лютер Кінг, висловлюючись сучасною толерантним мовою, був справжнісіньким сексуальним хижаком, більш того, співучасником як мінімум одного зґвалтування. Гарроу підтвердив інформацію про те, що доктор Кінг більше 12 років перебував під наглядом ФБР, активно шукав компромат на непокірного афроамериканського лідера. Згідно з документами,

Документ ФБР додає:

«Після того, як одна з жінок висловила свою незгоду з тим, що відбувається, баптистський священник негайно зґвалтував її», у той час як Кінг «дивився, сміявся й давав поради».

Наприкінці 1960-х років ліві угруповання створили терористичну організацію «Червоні бригади», представники якої вбивали політичних діячів, офіцерів поліції, суддів, журналістів, професорів — усіх, хто мав владу або вплив. Чисельність «Червоних бригад» сягала 25 тис. осіб. Одночасно діяли неонацистські терористичні угруповання. Іншим чинником дестабілізації в країні була мафія. У березні 1978 р. група терористів викрала експрем'єрміністра Італії, голову ХДП Альдо Моро. 1979 року «Червоні бригади» перейшли від тактики індивідуального терору до нальотів. Загалом за 1979 р. здійснено 2150 нападів на виші, профспілки, офіси партій, поліцейські відділи тощо.

Всесвітня історія. Рівень стандарту. 11 клас. Щупак § 7. Італія і Франція в другій половині XX — на початку XXI ст.

Червоні бригади

Теорії та припущення

У грудні 1971 року «Червоні бригади» на 14 мільйонів лір пограбували банк «Сан-Просперо», потім на 2 мільйони лір — ще два банки, крім того, бригадисти відняли 800 тисяч лір у посильного магазину «Коін».

3 березня 1972 року «Червоні бригади» викрали менеджера компанії «Сіменс» Ідальго Маккьяріні. Він був сфотографований із плакатом на грудях «Удар одного, щоби виховати сотні!» і відпущений після 20 хвилин ув'язнення в «пролетарській в'язниці».

Наступним був викрадений заступник головного прокурора Генуї Маріо Сосса.

У цей час до «Червоних бригад» приєднався професор Падуанського університету Антоніо Негрі — ідеолог і лідер італійських анархістів. Йому належать слова: «Кожен раз, коли я надягаю пассамонтану (лижна шапка з прорізами для очей і рота — П. К.) Треба відзначити, що, у порівнянні з іншими екстремістськими організаціями того часу, «Червоні бригади» відрізнялися професійним підходом до підготовки і здійснення терактів.

Діюча модель пекла. Нариси про тероризм і терористів / Павло Круасанов

Теорії, чутки та факти всесвітньої історії

Головна редакторка Комарова Анна
Відповідальна за випуск Квашук Ніна
Літературна редакторка Ротай Інна
Дизайн верстки Комарова Анна
Коректор Антон Сандаков

Підписано до друку 30.07.2019. Формат друку 60×90
Папір крейдовий. Друк офсетний. Гарнітура "Century
Gothic"

Ум. друк. арк. 13,44.
Тираж 1000 пр. Зам № 5-12-1811.

ТОВ "Видавництво Дарунок"
044, Київ, вул. Коксохімічна, 13а
Тел. 655-67-65
E-mail: darynok@paper.ua

Віддруковано АТ "Київська книжкова фабрика "КАР-МЄН"
044, м. Київ, вул. Наливайка, 11.
Свідотство ДК №3983 від 22.02.2011 р.
www.blahblah.com

У книзі зібрані найцікавіші факти, чутки та теорії історії, які хвилювали людей з початку 20 століття. Кожен розворот доповнений історичними фотографіями

ISBN 978-1-2345-6789-

9 781234 567897